

ИНТЕРВЈУ водио Раде Станић

Склапање било каквог споразума са Европском унијом пре него што чисто и јасно утврдимо да ли ЕУ званично поштује међународно признате границе Србије било би индиректно признавање независности Косова, изјавио је у интервјуу „Политици” председник Владе Србије и председник Демократске странке Србије Војислав Коштуница. Коментаришући чињеницу да његова странка уочи другог круга председничких избора није подржала кандидатуру Бориса Тадића, иако је била у коалицији са Демократском странком, Коштуница је рекао:

– Уочи другог круга избора ДСС и НС су предложили анекс коалиционог споразума који би јасно дефинисао став и обавезе када је реч о доласку цивилне мисије ЕУ на Косово и нашем односу према било каквом споразуму са ЕУ којим би индиректно била призната независност Косова. Исти проблем се појавио и касније са предлогом скупштинске резолуције.

Шта све подразумевате под индиректним признавањем Косова?

Пре свега склапање споразума са ЕУ а да пре тога нисте чисто и јасно утврдили да ли званично ЕУ поштује међународно признате границе Србије. Посебно ако имамо у виду да је велики број земаља ЕУ, а ради се о утицајним државама, признао једнострану независност и да је ЕУ противправно послала мисију Еулеск. Мислим на ту врсту индиректног признања једностране независности Косова.

На изборима ће се бирати између два става када је реч о Косову и евроинтеграцијама. Ваш и став ДСС-а је: евроинтеграције – да, али са Косовом као саставним делом Србије. Ако Брисел не прихвати тај услов, шта је опција за Србију ако то није ЕУ?

Треба нам озбиљан разговор са ЕУ

Пише: Војислав Коштуница
уторак, 18 март 2008 00:55

Тај спор је делом намерно учињен нејасним. Избори су прилика да се потврде два принципа досадашње политике, да је Косово и Метохија саставни део Србије, и да Србија као целовита држава треба да настави европске интеграције.

Посебно подвлачим да су све парламентарне странке за улазак Србије у ЕУ. Према томе, после избора треба са ЕУ разговарати о томе шта и како даље, јер после 17. фебруара нисмо имали прилику да покренемо озбиљан разговор. Преговарали смо о свим другим стварима, техничким, али не и томе како ЕУ види државу Србију, шта је Србија за ЕУ, које су њене границе, шта значи међународно право.

То је став ДСС-а. Изузетно је важно да народ на изборима изабере државотворну и национално одговорну владу, овлашћену да на основу изнетих јасних принципа започне разговор са ЕУ. Не да унапред и слепо прихвати да нешто нема алтернативу, јер онда се налазимо на терену нечега што је диктат, него да равноправно разговарамо са ЕУ о овом питању, које је заправо питање будућности Србије.

Шта се догађа ако у том разговору ЕУ не прихвати ставове Србије?

Разговор није ни почео. Битно је започети разговор и Србија у том разговору мора заступати јасне ставове, који важе и за све друге европске државе.

Питамо зато што на Ваше позиве да ЕУ дефинише границе Србије Брисел одговара ћутњом?

Ми морамо на томе снажно инсистирати и нико у Србији нема право да то ћутање прихвати као одговор. Незамисливо је и за Београд и за Брисел да склапамо важне споразуме а да нисмо разјаснили кључно питање – у којим границама Србије важи тај споразум.

Да ли тај дијалог подразумева и разговор о Споразуму о стабилизацији и

придруживању?

Подразумева разговор о свему, укључујући тај споразум, који у парафираној верзији гарантује суверенитет и територијални интегритет Србије.

Да ли то значи да бисте Ви такав споразум потписали?

Онакав какав јесте тај споразум није споран, али се сада прво поставља питање како на њега гледају земље које су у међувремену признале једнострану независност Косова. То је проблем о коме се мора разговарати. Члан 135. споразума гарантује територијални интегритет Србије. Земље које су признале једнострано проглашену независност Косова, више не виде Србију у овим границама о којима се говори у парафираном споразуму. Кад се споразум потпише, парламенти свих земаља чланица морају да га ратификују. Отвара се проблем како те земље могу имати исти став о две потпуно различите ситуације.

Зашто ми не бисмо потписали ССП ако је ратификација њихов проблем?

Прво, нико нам га није понудио после 17. фебруара. Сем тога, сЕУ се мора разговарати и о противправном доласку цивилне мисије ЕУ на Косово, којим се директно крши Резолуција 1244. ЕУ се појављује у улози творца ове лажне државе. Та два питања се морају расправити.

Рекли сте да нико није понудио ССП. Ако би га понудио, да ли бисте га Ви потписали?

У парафираном облику он је за Србију био прихватљив, јер се у једном делу истиче да на Косову постоји само једна мисија, и то је Унмик. То је посебно важно. После 17. фебруара и једностране независности имамо проблем тумачења члана 135. Дакле, ово питање и питање правног основа доласка Еулекса остају отворена.

Треба нам озбиљан разговор са ЕУ

Пише: Војислав Коштуница
уторак, 18 март 2008 00:55

□ Рекли сте да би се наставио дијалог са ЕУ и о границама Србије, али и о ССП. У тачки 3. Предлога резолуције СРС, који је подржао ДСС, каже се да Србија неће наставити преговоре о евроинтеграцијама уколико је Брисел не призна у њеним границама. Зар то није контрадикторно?

Не. Будућа влада мора да утврди два позната принципа: да је Косово Србија и да Србија као целовита држава може у европске интеграције, што је сагласно предложеној резолуцији. Онда морамо видети шта је став Брисела, који је у овом тренутку непознат.

То ипак значи да се том резолуцијом предвиђа престанак преговора?

Не, него се предвиђају разговори о нечему што је претходно питање – са ким ЕУ прави споразум. Да ли са Србијом која за неке, не све чланице ЕУ, има једне границе или са Србијом која за друге чланице ЕУ има друге границе, ове које ми признајемо. ЕУ ни са једном земљом није потписала ССП, а да ЕУ није јасно потврдила да поштује територијални интегритет државе са којом склапа споразум. То је чак у опису послова комесара за проширење ЕУ Олија Рена. Унапред се зна обим проширења.

Како ЕУ може да води те преговоре ако једна група земаља признајене зависност Косова, а друга не?

То се мора рашчистити и то је посао будуће владе и Брисела. Важно је да многе земље, преко 150 њих, нису признале једнострану независност, а број оних које јесу није импозантан. Палестину је признало 108 земаља, Западну Сахару 70 земаља, а овде свега тридесетак.

Кажете да Србија треба под извесним условима да уђе у ЕУ, да треба да се наставе преговори са Бриселом и да независност Косова не сме да се призна. Све то исто каже и Борис Тадић. Која је разлика између вас двојице?

Разлика је у томе што се залажем да се јасно утврди и са Бриселом потврди да Србија наставља интеграције са Косовом као својом покрајином, а не да се беспоговорно

Треба нам озбиљан разговор са ЕУ

Пише: Војислав Коштуница
уторак, 18 март 2008 00:55

каже:Европа нема алтернативе, све друго је самоизолација. Ово није никакво условљавање, затварање, самоизолација. Да ли неко уопште зна шта значи самоизолација једне земље.

Самоизолација се често помиње у Бриселу. Да ли је то у ствари претња да ће ЕУ изоловати Србију?

Потпуно је необјашњива сама помисао да би нека земља могла да се подвргне самоизолацији. То се још никада у историји света није догодило. Реч је о најгорем виду пропаганде . Уместо пропаганде неопходно је да се поведе озбиљан разговор са ЕУ . Разлика између странака и људи које помињете јесте у томе што се ми за ту врсту разговора залажемо, а друга страна не, већ једноставно прихвата да је ствар решена , и то тако што на путу ка европским интеграцијама не треба да буде никаквих препрека, па дакле ни озбиљних разговора, а све ће се завршити тиме што ћемо рећи да никада нећемо признати независност Косова. То апсолутно ништа не значи.

Да ли верујете Тадићу када каже да никада неће признати независност Косова?

Рекао сам шта мислим о влади у којој сам седео. Навео сам вам конкретне примере зашто тог поверења више нема.

Али Тадић није члан владе?

Његова странка јесте. Није реч о међуљудском односу, него о јасно документованом политичком неповерењу. Прво, ова суштинска питања са ЕУ морају да се разјасне. Друго, треба предузети одређене кораке према земљама које су признале једнострану независност, како би се одвратили остали.

Шта ако се ти озбиљни разговори са ЕУ о границама Србије заврше неповољно?

Треба нам озбиљан разговор са ЕУ

Пише: Војислав Коштуница
уторак, 18 март 2008 00:55

Не треба пре правог почетка говорити о исходу разговора, и не треба их орочевати. Необјашњиво је оно што се десило, пре свега захваљујући САД, са преговорима вођеним под покровитељством УН о Косову. Само је у једном тренутку речено: преговора више нема, могућности су исцрпљене. Толико је у свету земаља о којима се преговарало и преговара деценијама. Просто, преговори и споразуми су увек бољи од наметнутих решења.

Може ли Србија адекватно да брани своје интересе у земљама из којих је повукла амбасадоре?

Да. Повлачење амбасадора је порука да на политичком плану са тим државама имамо проблем. Политичка сарадња са земљама које су признале једнострану независност мора бити редукована, не због неког реваншизма, него просто зато што хоћемо да обесхрабимо друге земље да крену тим путем. С друге стране, ми имамо интерес да са тим државама сарађујемо економски. Та економска сарадња нам само помаже и што је посебно важно на међународном плану нема ни најмањег лошег ефекта у нашој одбрани Косова. А мера повлачења амбасадора не умањује могућност развијања економске сарадње.

Постоји мишљење да максимум Србије на политичком и дипломатском плану јесте да спречи што већи број земаља да признају независност Косова. Да ли мислите да може више од тога?

Може. Прво, сам по себи тај број нешто значи. Када велики број земаља не признаје Косово, једнострана независност Косова постаје додатно спорна и нелегитимна. Показује се да је заправо реч о лажној држави, што одмах покреће нова питања. С друге стране, морају се покренути тужбе. Уопште ми није јасно зашто се бежи од тужби, кад оне отварају расправу пред Међународним судом правде.

Можда зато што то нема смисла? Рецимо, суд може да се огласи ненадлежним?

Онда су многобројни правници у заблуди или не знају ствари, у шта сумњам. На крају крајева, човек може да води спор и да има итекако добре чињенице на располагању па да га на крају ипак изгуби, из овог или оног разлога. Али је важно да га

води. Коначно, важна је и јавност која се добија, самооспоравање је важно.

Који је крајњи ефекат свих тих мера – акције да се независност не призна, подношена тужби –на повратак Косова у наш уставни поредак?

Морамо имати циљ. Његово остваривање је вероватнији уколико се све ово чини, а потпуно је искључено ако се ништа од овога не учини. У томе је ствар. Може се показати неодрживост пројекта о независној држави Косово. Поборницинезависности истичу неколико аргумената. Први, број Албанаца на Косову. Други, деведесете године. Историја не може да стане у неколико година и она се не завршава 1999. Трећи аргумент гласи: Косово не може да се развија ако нема државу. А онда се истовремено каже да Косово не испуњава елементарне услове да би било држава. И временом ће се показати да је просто неодрживо као држава, због нефункционисања институција, корупције која погађа и регион и више од региона. И ако не прихватите независност Косова, ако водите парницу пред судовима, ако оспоравате у јавности, ако убедљива већина земаља неће да призна независност Косова, уколико та квазидржава од самог почетка не функционише, уколико се у ту рупу без дна сипа силан новац, онда се временом може показати да смо предложили заиста компромисно и одрживо решење: да се Косово развија потпуно самостално као суштинска аутономија у оквиру Србије. Дакле, одлучује о својој будућности, али не доводи у питање границе Србије. То је решење.

Када говорите о одрживости, можда сте сметнули с ума да се већина европских политичара залаже за вишегодишњи останак ЕУ на Косову?

То ништа нерешава на ствари. Кфор и Унмик су годинама присутни на КиМ и који је резултат? Кфор је имао у почетку 50.000 војника, па није спречио етнички мотивисане злочине. Није омогућио, као ни Унмик, да се велики број Срба и неалбанаца који су прогнани врате на Косово. Није ништа урађено.

Претпостављам да ћете на питање о понуди Томислава Николића да СРС и ДСС направе коалицију после избора одговорити да ћете о томе разговарати у странци после избора?

Не, рећи ћу вам да је ДСС направио коалицију пре избора, са Новом Србијом. Да хоћемо

Треба нам озбиљан разговор са ЕУ

Пише: Војислав Коштуница
уторак, 18 март 2008 00:55

да се у кампањи и на изборима чује глас народа. Ако бих било шта друго рекао пре него што је кампања и започела, онда би то значило да се народ ништа не пита.

Рекли сте да се у последњих 15 година видело с ким је ДСС могао да сарађује. Да ли се тај круг странака проширио за СРС?

Прошлост је за нама, будућност су избори. Из свега што сам рекао можете видети оквир сваког даљег деловања ДСС-а.

Пре него што је влада пала, Млађан Динкић је рекао да Србија треба да престане да отплаћује косовски дуг. Ви сте рекли да сте очекивали такву Динкићеву изјаву. Зашто?

Само бих рекао да је реч о потпуно супротној политици у односу на утврђену и званичну политику преговарачког тима.

Да ли је било још спорних момената у влади?

У коалицијама увек постоје одређене разлике. Али, неких већих разлика није било.

Ваши сарадници су прозивали Ђелића и Ђиласа због њихових „милиона евра“. Да ли је могуће да сте за те податке сазнали тек када је пала влада?

Ради се о одговоруна крајње непримерене изјаве из ДС-а.

Полагали сте венац поводом 12. марта. О чему сте тада размишљали?

Треба нам озбиљан разговор са ЕУ

Пише: Војислав Коштуница
уторак, 18 март 2008 00:55

О свим мукама кроз које смо прошли ових осам година и пре њих. Размишљао сам и о стварима које су решене и о проблемима који нас даље прате. Размишљао сам о томе, о тим невероватним притисцима, условљавањима којима је Србија била изложена од октобра 2000. године. Као да се ништа није променило. А променило се много штошта. Зоран Ђинђић је био премијер у једно тешко време и носио се са великим тешкоћама. У неким стварима смо се слагали, у неким смо имали различита мишљења. Али, тежина проблема и искушења пред Србијом никако да се смање, рекао је Војислав Коштуница.

[објављено: 17/03/2008.]